

Dekretowano: *P. J. Gierlak*

17. 03. 2025

podpis

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2024 ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ
ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY**

Namysłów, dnia 14.03.2025 r.

Wstęp

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo — wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej. W świetle ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust.1) ww. ustawy.

Obowiązek, o którym mowa jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

1.System pieczy zastępczej – definicja

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

2.Zadania gminy

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożyła na gminę zadania, mające na celu stworzenie i realizowanie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie, do których w szczególności należy:

1)opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie opracował projekt Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Namysłów na lata 2022 —2024, który został przyjęty Uchwałą nr 558/VIII/22 Rady Miejskiej w Namysłowie z dnia 31 marca 2022 r.

Głównym zamierzeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Namysłów jest stworzenie harmonijnego systemu wsparcia, dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z pełnieniem ról społecznych oraz efektywna ochroną dzieci, jak również skuteczną profilaktyką środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Nadrzędnym celem podejmowania działań jest dobro i bezpieczeństwo dzieci, które potrzebują atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia by móc prawidłowo się rozwijać i osiągać przyszłą samodzielność życiową. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo- wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Skuteczna pomoc może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób instytucji, organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami.

Główne założenia wspierania systemu wspierania rodziny zapisane w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Namysłów na lata 2022 – 2024:

- wzmocnienia działań profilaktycznych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej,
- wprowadzenie różnorodnych form pomocy rodzinom wieloproblemowym,
- wprowadzenie różnorodnych form środowiskowej pomocy w opiece i wychowaniu dzieci,
- doskonalenie i rozwój współpracy pomiędzy przedstawicielami instytucji, organizacji pracujących i działających na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin.

Celem głównym programu jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez wspieranie rodzin zagrożonych lub będących w kryzysie, rozwój środowiskowych form wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci oraz koordynacja działań w kierunku reintegracji rodziny.

2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny:

Asystent rodziny jest filarem programu wspierania rodziny, w prawidłowym funkcjonowaniu funkcji rodziny. Osoba zatrudniona na tym stanowisku zajmuje się pomocą i pracą z rodziną jej celem jest osiągnięcie przez rodzinę, podstawowego poziomu stabilności życiowej, dzięki której możliwe jest wychowywanie dzieci. Zadaniem pracownika jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. Asystent rodziny jest pracownikiem samorządowym zatrudnionym przez Ośrodek Pomocy Społecznej bądź inny podmiot na zlecenie gminy. Jego miejscem pracy jest miejsce zamieszkania danej rodziny bądź miejsce wyznaczone przez rodziny.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy, pełni on funkcję pomocnika, mediatora i doradcy. Wspomaga rodzinę całościowo, stymuluje działania zmierzające do poprawy relacji wewnątrzrodzinnych. Pomaga w załatwianiu spraw urzędowych, motywuje do podjęcia określonych czynności. Przygotowuje do pełnienia ról społecznych. Dowartościowuje, podnosząc poczucie własnej sprawczości i kompetencji społecznych. Przydzielenie rodzin odbywało się na wniosek pracownika socjalnego, który wcześniej przeprowadził wywiad w środowisku, dzięki któremu mógł wskazać rodziny najbardziej narażone na odebranie dzieci i umieszczenie ich w środowisku zastępczym. Asystenci rodzinny pracę swoją zazwyczaj prowadzili w miejscu zamieszkania klienta, chyba że sytuacja wymagała spotkania się w innych okolicznościach. Obok pomocy rodzinie w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zazwyczaj pomagali w uzyskaniu większych zasobów finansowych na bieżące funkcjonowanie, pomocą w uzyskiwaniu dostępu do lekarzy i specjalistów a także kontaktami ze służbami i instytucjami. Pomoc w rozwiązywaniu spraw związanych z mieszkaniem, pismami z różnych instytucji, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Asystent Rodziny pracuje z rodzinami, które wykazywały się:

- niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, w szczególności w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych, poprawnej komunikacji w rodzinie, zaspokajania potrzeb niższego i wyższego rzędu i umiejętności organizacji czasu wolnego dziecka,
- niewysokimi umiejętnościami prowadzenia gospodarstwa domowego, a zwłaszcza niezaradnością gospodarczą tj. nieumiejętnością dysponowania środkami pieniężnymi określania właściwej hierarchii potrzeb rodziny oraz zadbanie o porządek, czystość w domu,
- niezaradnością w wywiązywaniu się ze spraw urzędowych,
- pasywnością zawodową i niskimi kwalifikacjami zawodowymi.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Namysłowie w 2024 r. zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. Wynagrodzenie dla asystentów wraz z pochodnymi, wyniosło 197.037,75 zł. Zadanie zrealizowano z dotacji w kwocie 47.278,56 zł w ramach programu „Asystent rodziny na rok 2024”, dotacji rządowej na dodatki motywacyjne w kwocie 13.469,89 zł oraz z budżetu gminy w wysokości 136.289,30 zł. Działaniami asystenta objętych zostało 37 rodzin z terenu gminy Namysłów.

Tabela nr 1 Współpraca asystenta z rodziną w 2024 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość rodzin
1.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym	37
1.1	Rodziny niepełne	10
1.2.	Rodziny z jednym dzieckiem	7
1.3.	Rodziny z dwojgiem dzieci	13
1.4.	Rodziny z trojgiem dzieci	10
1.5.	Rodziny z czworgiem dzieci	4
1.6.	Rodziny z pięciorgiem dzieci	2
1.7	Rodziny z siedmiorgiem dzieci	1
2.	Liczba rodzin korzystających z usługi asystentów rodziny, z tego:	37
2.1.	do 3 miesięcy	4
2.2.	powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	11
2.3.	powyżej 1 roku	21
3.	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	10
4.	Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora społecznego	15
5.	Przeciętny czas pracy asystenta rodziny z rodziną (podany w miesiącach z dokładnością do jednego miesiąca, miesiąc rozpoczęty liczony jest jako miesiąc pełny)	19
6.	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę:	13
6.1.	ze względu na osiągnięcie celów	7
6.2.	ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	5
6.3.	ze względu na brak efektów	0
6.4.	ze względu na zmianę metody pracy	0

Źródło: dane własne OPS

3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

W ramach tego zadania rodziny z terenu gminy Namysłów mogły dodatkowo skorzystać ze wsparcia:

- psychologa przyjmującego klientów w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Namysławie;
- specjalistów (psychologa, terapeuty i prawnika) w punkcie konsultacyjno – informacyjnym dla osób uzależnionych, ofiar i sprawców przemocy domowej oraz członków ich rodzin;
- radcy prawnego przyjmującego w siedzibie Starostwa Powiatowego w Namysławie;
- pracownika socjalnego, którzy udziela wsparcia osobom i rodzinom w godzinach pracy tut. Ośrodka poprzez udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, tak aby te osoby i rodziny były zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

Na terenie gminy Namysłów w 2024 r. nie szkolono rodzin wspierających oraz nie podpisano ani jednej umowy;

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysławie nie prowadzi placówek dziennego pobytu, jednakże na terenie gminy w 2024 r. prowadzono świetlicę kuratorską przez Ośrodek Kuratorski nr II Świetlica Parasolka przy Sądzie Rejonowym w Kluczborku, do której uczęszczało 12 dzieci.

d) W 2024 roku Gmina Namysłów/ Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do realizacji projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w Ramach Funduszy Europejskich dla Opolskiego 2021-2027, Priorytet 6 Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim, działanie 6.7 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej - Projekt partnerski „Bliżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej - etap II”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysławie jako realizator projektu partnerskiego obejmie wsparciem rodziny przeżywające problemy opiekuńczo – wychowawcze i są zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodziny, które wyrażają chęć współpracy, aby odzyskać opiekę nad dzieckiem w formie m.in.:

- specjalistycznych formy wsparcia (psycholog, radca prawny);
- zajęcia dla dzieci uspołeczniające i rozwijające zainteresowania (grupowe warsztaty terapeutyczne, indywidualne programy z pedagogiem);
- wsparcie finansowe na utworzenie miejsca do nauki i spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania;
- warsztaty kompetencji wychowawczych – stacjonarne;

- warsztaty kompetencji wychowawczych – wyjazdowe.

W roku 2024 rozpoczęto działania w ramach projektu poprzez zatrudnienie psychologa na ½ etatu. Projekt będzie realizowany w latach 2024 – 2026. Kwota pozyskanego dofinansowania na ww. zadania wynosi 826.050,00 zł natomiast wkład własny gminy Namysłów 50.200,00 zł.

4) finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie asystenci rodziny uczestniczyli w jednym szkoleniu pn. „Higiena psychiczna jako narzędzie przeciwdziałające wypaleniu się zawodowemu w obszarze wsparcia społecznego”.

Co najmniej raz na kwartał organizowane są spotkania asystentów, pracownikiem socjalnym prowadzącym wzmożoną pracę socjalną, kierownikiem działu pomocy społecznej z dyrektorem Ośrodka. Omawiane są wtedy problemy, z którymi mogą spotykać się asystenci oraz możliwości ich rozwiązywania. Podczas spotkań następuje wymiana doświadczeń i własnych spostrzeżeń. Asystenci rodzin są w stałym kontakcie z kierownikiem działu pomocy społecznej z którym na bieżąco konsultują sytuacje rodzin, z którymi pracują, itd.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające — w 2024 r. nie było rodzin wspierających.

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo — terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Do zadań gminy należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Obowiązek współfinansowania przez gminę nie dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed 1 stycznia 2012 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie w 2024 r. współfinansował pobyt 62 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

- 49 małoletnich umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej, współfinansowany pobyt małoletnich wynosił 285 646,58 zł,
- 13 małoletnich przybywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, współfinansowany pobyt małoletnich wynosił 285 646,58 zł.

Łączna kwota wydatków z budżetu gminy 677 970,32 zł.

Podsumowanie

Mając na uwadze potrzeby związane z realizacją zadań z zakresy wspierania rodziny opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest realizowany na bieżąco.

Sytuacja rodzin z terenu gminy Namysłów jest monitorowana przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny, którzy dążą do zminimalizowania ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Konieczne jest wspieranie rodziny kiedy pojawią się problemy. Praca socjalna oraz wsparcie asystenta niezbędne jest w rodzinach kurzych dzieci już zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu powrotu ich do rodziny naturalnej. Problemy w rodzinach często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zauważa się potrzebę kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze w formie asystenta rodziny.

W celu zmniejszenia kosztów realizacji zadań wynikających z ustawy o wpierniu rodziny i systemie pieczy zastępczej planuje się w momencie ukazania się kolejnej edycji Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - „Asystent rodziny” wnioskowania o środki na dofinansowanie.

Praca z rodziną przedstawicieli instytucji winna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym równi najbliższych i dalszych krewnych. W budżecie na rok 2024 nie zaplanowano wydatków na zwrot kosztów związanych udzieleniem pomocy, poprzez rodziny wspierające z uwagi na nie zgłaszane przez rodziny zapotrzebowanie na ww. formę pomocy.

Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona z odpowiednio przygotowaną kadrą, kompletną i obiektywną w związku z tym niezbędne jest umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny udziału w szkoleniach i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Namysłów na lata 2022 - 2024 zakładał tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci na terenie gminy, w roku bieżącym został sporządzony kolejny Program na lata 2025 – 2027, który jest kontynuacją ww. omawianego Programu.

DYREKTOR
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
w NAMYSŁOWIE
mgr Katarzyna Józwiak